

RICHTLIJNEN VOOR EEN VERANTWOORD MOUNTAINBIKEBELEID IN VLAANDEREN

Inhoud

I. UITGANGSPUNTEN

II. SOORTEN MOUNTAINBIKEROUTES

1. Permanente mountainbiketrajecten
2. Eénmalige mountainbiketochten

III. SAMENSTELLING EN TAAK VAN DE STUURGROEP

1. Samenstelling
2. Taak

IV. ALGEMENE RICHTLIJNEN

- A. Permanente mountainbiketrajecten
- B. Eénmalige mountainbiketochten

V. NUTTIGE ADRESSEN

VI. BIJLAGEN

1. Plaatsing palen mountainbikeparcours
2. Legende
3. Peter/meter Permanente mountainbikeroutes

I. UITGANGSPUNTEN

Het aantal mountainbikers kent de laatste jaren een enorme groei. De vraag naar enerzijds het ontwikkelen en bewegwijzeren van permanente mountainbikeroutes en anderzijds het organiseren van éénmalige mountainbiketoertochten neemt toe.

Om de wildgroei van initiatieven en bewegwijzeringstechnieken tegen te gaan, voor de duidelijkheid en uniformiteit bij de mountainbiker, en voor een gegarandeerde kwaliteit is een gecoördineerde en planmatige aanpak noodzakelijk teneinde een degelijk mountainbikebeleid te voeren.

Het opstellen van richtlijnen voor het mountainbiken heeft tot doel:

- een kwalitatief, waardevol aanbod van mountainbikeroutes binnen de Vlaamse Gemeenschap en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te ontwikkelen.
- een uniforme bewegwijzering te bestendigen.

II. SOORTEN MOUNTAINBIKEROUTES

1. Permanente mountainbiketrajecten

1.a. Permanente mountainbikeroutes

Een permanente mountainbikeroute is een route die één of meerdere startplaatsen heeft en één of meerdere lussen bevat en die vast bepijld is. Deze route is hoofdzakelijk gesitueerd in één gemeente.

1.b. Permanente Mountainbikenetwerken

Een mountainbikenetwerk is een geheel van lussen, verbindingstrajecten en inrijroutes dat vast bepijld is. Een mountainbikenetwerk heeft meerdere startplaatsen en het traject heeft een regionaal karakter.

2. Éénmalige mountainbiketochten

2.a. Éénmalige recreatieve mountainbiketochten

Een éénmalige recreatieve mountainbiketocht is een recreatief mountainbike-evenement van één dag waarbij men gebruik maakt van een tijdelijke bewegwijzerde route. Deze tochten kunnen bestaan uit één of meerdere lussen en hebben steeds een vaste start- en aankomstplaats. De trajecten van deze tochten hebben hoofdzakelijk een lokaal karakter.

2.b. Éénmalige competitieve mountainbikewedstrijden

Deze mountainbikewedstrijden worden gereden op relatief korte trajecten van meestal één lus van 3 tot 6 km, die tijdelijk (één à twee dagen) bewegwijzerd worden. Het traject wordt één of meerdere keren gereden tijdens een wedstrijd, dit afhankelijk van de (leeftijds)categorie van de deelnemers. Deze routes hebben steeds een vaste start- en aankomstplaats. De trajecten van deze wedstrijden hebben een lokaal karakter.

III. SAMENSTELLING EN TAAK VAN DE STUURGROEP

1. Samenstelling:

De Stuurgroep Mountainbike wordt samengesteld uit vertegenwoordigers van:

- Het Bloso-hoofdbestuur
- De Bloso-inspectiediensten van de vijf Vlaamse provincies (West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen, Vlaams-Brabant, Antwerpen en Limburg)
- De provinciale sportdiensten van de vier participerende Vlaamse provincies (Oost-Vlaanderen, Vlaams Brabant, Antwerpen en Limburg)
- De VVP (één vertegenwoordiger)
- De VGC (één vertegenwoordiger)

De stuurgroep kan zich naargelang de relevantie van één of meerdere agendapunten, occasioneel laten bijstaan door instanties zoals:

- Agentschap voor Natuur en Bos
- Arohm
- Wielerfederaties
- e.a....

2. Taak:

De Stuurgroep Mountainbike staat in voor de opmaak van een verantwoord en kwaliteitsvol beleidskader voor Vlaanderen en Brussel t.b.v. het mountainbiken.

IV. ALGEMENE RICHTLIJNEN

A. Permanente mountainbiketrajecten

1. Soorten:

- (a) De permanente mountainbikeroutes
- (b) De permanente mountainbikenetwerken

2. Algemene conceptuele principes:

- De omloop moet voldoende "sportief" zijn, met andere woorden afgestemd zijn op een beoefenaar die een fysieke inspanning niet schuwt.
- De permanente mtb-route dient in principe uit één of meerdere op elkaar aansluitende lussen te bestaan, aangeduid in verschillende kleuren (kleuraanduiding in volgorde : (eerste lus is groen, tweede lus is blauw, derde lus is rood). De inrijroutes en de verbindingstukken (netwerk) zijn bij voorkeur geel.
Een permanent mtb-netwerk bestaat uit één of meerdere korte verbindingstukken tussen de bestaande permanente mtb-routes (bij voorkeur 1 tot 8 km) of uit één of meerdere aan elkaar aansluitende lussen (bij voorkeur 10 tot 30 km) en één of meerdere inrijroutes.
- Per permanente mtb-route kunnen één of meerdere startplaatsen voorzien worden. Zodoende zijn er voor de mountainbiker meerdere combinaties mogelijk.
- De totale lengte van de permanente mtb-route is bij voorkeur minimum 35 km.
- Het algemeen concept moet getuigen van respect voor bos- en natuurgebieden en open ruimten in het algemeen.

- Voor openbare wegen, privé-wegen en andere doorgangen is steeds een voorafgaande toestemming van de eigenaar en de weg- en terreinbeheerder vereist. Een voorafgaand overleg met lokale actoren zoals sport- en milieuroepen (via gemeentebesturen steeds onder regie van de sportdiensten) en met mountainbikeclubs wordt sterk aanbevolen.
- De routes dienen via aanduiding van sterren de moeilijkheidsgraad aan te geven. Eén ster (*) voor de beginnende mountainbiker, twee sterren (**) voor de mountainbiker met ervaring en drie sterren (***) voor de geoefende mountainbiker.

3. Criteria voor de wegkeuze:

- In functie van de verkeersveiligheid dienen maximale waarborgen nagestreefd te worden. Zo moeten drukke wegen en gevaarlijke kruispunten zoveel mogelijk vermeden worden;
- Overlappingsen met wandel-, fiets-, ruiter- en menroutes moeten zoveel mogelijk vermeden worden;
- Om veiligheidsredenen zal op smalle paden de route enkel in één rijrichting worden uitgestippeld;
- De voorkeur gaat uit naar wegen op geaccidenteerd terrein waarbij evenwel waardevolle natuurelementen worden ontzien;
- Onverhard wegdek : er moet zoveel mogelijk gebruik gemaakt worden van onverharde wegen. Er wordt een minimum percentage van 50 procent onverhard verwacht voor de permanente mtb-routes. Voor de mtb-netwerken is dit minimum 30 procent met uitzondering van de inrijroutes waar er geen minimum vereist is.
- Het gebruik van wegen met een bijzonder statuut of erfdienstbaarheid dient eerder een uitzondering dan regel te zijn;

4. Aanvraagprocedure

De erkenning van permanente mountainbiketrajecten wordt verleend door de provinciale werkgroep Sport en Natuur van de provincie op wiens grondgebied de route wordt ontwikkeld.

Deze werkgroep is o.m. samengesteld uit ambtenaren van de provinciale sportdienst, de provinciale Bloso-inspectiedienst en het Agentschap voor Natuur en Bos.

- 1a) iedere initiatiefnemer (sportdienst, federatie, club, andere...) die de intentie heeft een permanente mtb-route te ontwikkelen, moet dit d.m.v. een brief van het College van Burgemeester en Schepenen aanvragen;
- 1b) iedere initiatiefnemer (sportdienst, federatie, club, andere...) die de intentie heeft een permanent mtb-netwerk te ontwikkelen, moet dit schriftelijk via zijn bestuur, bij de Provinciale werkgroep Sport en Natuur aanvragen;
- 2a) het gemeentebestuur dient in eerste instantie een aanvraag tot principiële goedkeuring in te dienen bij de provinciale werkgroep Sport en Natuur. Deze principiële aanvraag dient te gebeuren vóór 1 mei van het jaar dat voorafgaat aan het jaar dat de mountainbikeroute zal ontwikkeld worden. Pas wanneer de provinciale werkgroep Sport en Natuur het verantwoord vindt om een nieuwe permanente mtb-route te ontwikkelen en een gunstig advies verleent

(ten laatste 1 oktober), kan de aanvrager starten met de uitwerking van zijn mtb-route, in overleg en onder begeleiding van de provinciale Bloso-inspectie-dienst en de provinciale sportdienst (secretariaat provinciale werkgroep Sport en Natuur);

- 2b) de provincie dient in eerste instantie een aanvraag tot principiële goedkeuring (mtb-netwerk) voor te leggen aan de provinciale werkgroep Sport en Natuur. Pas wanneer de provinciale werkgroep Sport en Natuur het verantwoord vindt om een nieuw permanent mtb-netwerk te ontwikkelen en een gunstig advies verleent (binnen de 3 maanden na de aanvraag), kan de aanvrager starten met de uitwerking van zijn mtb-netwerk, in overleg en onder begeleiding van de Provinciale Sportdienst (secretariaat provinciale werkgroep Sport en Natuur) en de provinciale Bloso-inspectiedienst;
- 3a) voor de ontwikkeling van een permanente mountainbikeroute zal het aanvraagformulier, d.m.v. geëigende aanvraagformulieren, overgemaakt worden aan de Bloso-inspectiedienst (+ een kopij aan het Bloso-hoofdbestuur), die de verdere coördinatie van deze aanvragen opvolgt;
- 3b) voor de ontwikkeling van een permanent mountainbikenetwerk zal het aanvraagformulier, d.m.v. geëigende aanvraagformulieren, overgemaakt worden aan de provinciale sportdienst (+ een kopij aan het Bloso-hoofdbestuur), die de verdere coördinatie van deze aanvragen opvolgt;
- 4) de erkenning gaat in na goedkeuring van de provinciale werkgroep Sport en Natuur.

5. Bewegwijzering

(a) Startpaneel:

Bij elke startplaats dient een startpaneel van de route aangebracht te worden. M.b.t. de materiaalkeuze zijn er twee principes mogelijk : in bos- en natuurrijke omgeving wordt het paneel voorzien van een houten kader, terwijl voor niet-bosrijke omgevingen de keuze tussen een houten of metalen kader open blijft.

Hierop wordt volgende info vermeld:

- topografische routekaart	- meldpunt (telefoon en e-mail)
- titel en benaming	- info voor aankoop v/d routebeschrijvingskaart
- sticker 'hier bent u'	- info voor downloaden gegevens GPS
- afstanden per lus en per gemeente	- kwaliteitslabel (goedkeuring + jaartal)
- moeilijkheidsgraad per lus	- gedrageregels
- logo's van het Bloso, de Provincie	- jaartal van opening
en de participerende gemeente(n)	- kaartlegende

(b) Bewegwijzeringplaatjes:

De bewegwijzeringplaatjes bestaan uit een vierkant aluminium plaatje (10 x 10 cm), waarop een gelijkzijdige driehoek (met wisselende kleuren: groen, blauw en rood) én twee fietswielen zijn aangebracht. De plaatjes worden met behulp van vandalismevrije éénwegschroeven bevestigd op de verticale zijde van de vierkante palen. De bewegwijzering wordt bij voorkeur aan de rechterzijde aangebracht, bij elke richtingsverandering (telkens voor en na het kruispunt) en regelmatig herhaald bij een lang aangehouden richting. Hierop worden de logo's van het Bloso en de Provincie vermeld.

(c) Gemeenteplaatjes:

Teneinde de mountainbiker bewust te maken van zijn geografische bestemming, worden er aan alle grensovergangen onder de bewegwijzeringplaatjes, gemeenteplaatjes (10 x 5 cm in aluminium) bevestigd. De layout is gelijkaardig aan de officiële gemeenteborden die op de openbare weg gebruikt worden.

(d) Connectieborden:

Aan alle splitsingen tussen twee of meerdere lussen (verbindingen en knooppunten voor de mtb-netwerken) en aan het einde van een mogelijke inrijroute, wordt er een connectiebord (van 60 x 50 cm) geplaatst, om de mountainbiker de gelegenheid te geven een keuze te maken in zijn verdere route. M.b.t. de materiaalkeuze zijn er twee principes mogelijk : in bos- en natuurrijke omgeving wordt het paneel voorzien van een houten kader, terwijl voor niet-bosrijke omgevingen de keuze tussen een houten of metalen kader open blijft.

Hierop wordt volgende info vermeld:

- *topografische routekaart*
- *titel en benaming*
- *sticker 'hier bent u'*
- *afstanden per lus en per gemeente*
- *logo's van het Bloso, de Provincie en de participerende gemeente(n)*

(e) Gevaarsborden:

Aan alle gevaarlijke kruis- en andere punten zal een gevaarsbord de mountainbiker erop wijzen dat hij/zij moet vertragen of stoppen voor het nakende gevaarlijk punt.

De gevaarsborden bestaan uit een vierkant aluminium plaatje (10 x 10 cm), waarop een gevaarsdriehoek met uitroepteken werd aangebracht. Het plaatje wordt met behulp van éénwegschroeven bevestigd op de verticale zijde van de vierkante paal, bij voorkeur onder de andere bewegwijzeringsplaatjes.

(f) Palen:

De 12 cm-brede, vierkante houten (of imitatie houten) paal, heeft een lengte van 1,50 m en steekt 1,00 m boven het maaiveld uit. De palen worden tot 50 cm in de bodem verankerd. (zie bijlage 1)

Voor het plaatsen van de signalisatieborden is de schriftelijke toestemming van de weg- en/of terreinbeheerder en de eigenaar vereist.

6.Promotiemateriaal

(a) Flyers: De flyers worden in een beperkte oplage aangemaakt ter promotie van de mtb-route en worden gratis verspreid. Daar het enkel de bedoeling heeft om de nieuwe mtb-route aan te kondigen, wordt de vermelde informatie zeer beperkt gehouden.

Deze informatie omvat:

- titel en benaming
- routekaart
- moeilijkheidsgraad per lus
- korte routebeschrijving
- afstanden per lus en per gemeente
- info voor downloaden gegevens GPS
- info voor aankoop v/d routebeschrijvingskaart

(b)Routebeschrijvingskaart: Dit is een topografische kaart waarop de verschillende mtb-lussen (verbindingen en knooppunten voor de mtb-netwerken) worden ingetekend en is een meer gedetailleerde kaart die door de mountainbiker tijdens zijn rit kan geraadpleegd worden om zich beter te situeren. Voor de mtb-routes wordt er één uniforme foto gebruikt. Voor de mtb-netwerken wordt er echter in functie van de vegetatiekenmerken van de streek een streekgebonden foto gebruikt. Alle gegevens worden in één leesrichting gelayout.

Deze kaarten worden aangemaakt op vochtbestendig en duurzaam papier en worden tegen 2,00 euro verkocht. De gemeente kan deze aankopen aan 1,50 euro.

Hierop wordt volgende info vermeld:

- de startplaats(en)
- de faciliteiten (parking, douches, kleedkamers, drankgelegenheid, bikewash, verhuurpunt)
- de moeilijkheidsgraad (kenmerken v/h parcours, % onverhard terrein)
- de afstanden per lus en per gemeente
- gedragsregels
- legende (zie bijlage 2)
- meldpunt(en)
- noordpijl en schaal
- pijlen van de rijrichting
- informatie over de route
- info voor downloaden gegevens GPS
- kostprijs
- verantwoordelijke uitgever
- logo's van het Bloso, de Provincie en de participerende gemeente(n)

(c)Website: - www.bloso.be/mountainbike
- www.provant.be

7. Controle/ Nazorg/ Onderhoud

Er dient een duidelijke taakverdeling te worden afgesproken tussen de verschillende partners.

- Een maandelijkse controle zal gedaan worden door de peters/meters (zie bijlage 3) van de permanente mtb-route en van de verbindingen van de permanente mtb-netwerken. Deze peter/meter wordt aangeduid door de gemeente. Een jaarlijkse controle van de permanente mtb-trajecten zal gedaan worden door de Bloso-inspectiediensten.
- Indien blijkt dat de peters/meters opmerkingen (palen, bewegwijzering, maaien gras, netels e.d., snoeien overhangende takken, herstel wegdek en toegankelijkheid) hebben gemaakt, dan worden deze gerapporteerd aan de gemeentelijke sportdienst (+ kopij aan de Bloso-inspectiedienst), die op zijn beurt dan instaat voor de nazorg.
- Indien bij de jaarlijkse controle door het Bloso blijkt dat de permanente mtb-trajecten op regelmatige tijdstippen goed onderhouden worden, zullen deze beloond worden door het aanbrengen van een kwaliteitslabel(sticker) "Goedkeuring + jaartal" op het startpaneel.

8. Toelevering vanuit de Stuurgroep Mountainbike

Bij de ontwikkeling van een permanente mountainbikeroute zal de initiatiefnemer beroep kunnen doen op een maximale toelevering van volgend materiaal vanuit de Stuurgroep Mountainbike:

- 2 startpanelen
- 1 connectiebord per lus
- 250 palen
- 300 bewegwijzeringsplaatjes
- 10 gemeenteplaatjes
- 10 gevaarsborden
- flyers (éénmalig een oplage van 1000 exemplaren)
- de lay-out van de Flyers (voor een eventuele extra oplage)
- routebeschrijvingskaarten (aan te kopen tegen 1,50 euro en te verkopen aan 2,00 euro)
- stickers voor overplakking van verbleken plaatjes
- jaarlijks waarderingsgeschenk voor peters/meters

*Gemotiveerde afwijkingen worden door de stuurgroep beslist!

De totale kostprijs van het toegeleverde materiaal zal evenredig worden bekostigd door het Bloso en de participerende provinciale sportdienst.

Indien het de ontwikkeling van een mountainbikenetwerk betreft zal in overleg met de betrokken partners, de maximale toelevering van materiaal vanuit de Stuurgroep Mountainbike besproken worden i.f.v. het aantal lussen, verbindingen en inrijroutes.

9. Inbreng van de gemeente

De gemeente staat in voor:

- de plaatsing van alle materialen (palen, bewegwijzering, start- en andere panelen)
- de kostprijs voor het drukken van de 'routebeschrijvingskaarten' en mogelijks de bijkomende 'flyers'
- de nazorg en het onderhoud: onderhoud van de route, ondersteuning van de peters/meters, organisatie van een info- en meldpunt

Algemene Opmerking: Voor het Hoofdstedelijk Gewest Brussel wordt er een afzonderlijke aanvraagprocedure gevolgd.

B. Eénmalige mountainbiketochten

1. Soorten:

Eénmalige recreatieve mountainbiketochten

Eénmalige mountainbikewedstrijden

2. De éénmalige recreatieve mountainbiketochten en de éénmalige mountainbikewedstrijden worden geregeld in de schoot van de provinciale werkgroep Sport en Natuur. De Vlaamse Stuurgroep kan als forum fungeren voor het uitwisselen van ervaringen en ideeën m.b.t. de aanpak in de verschillende provincies.

V. NUTTIGE ADRESSEN

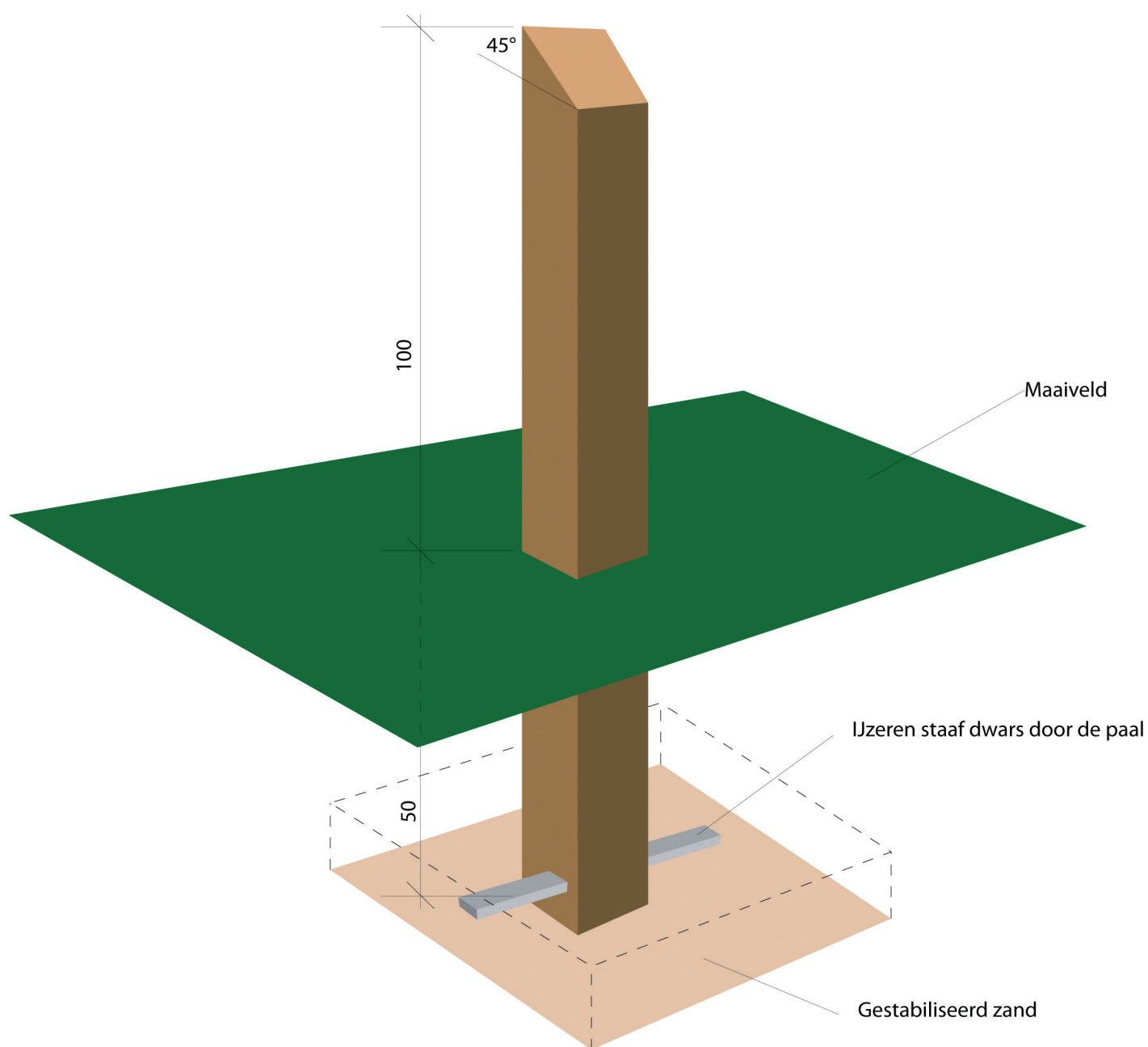
Bloso-inspectiedienst Antwerpen
p/a Bloso-sportcentrum Herentals
Vorselaarsebaan 60
2200 Herentals
Tel: 014/85 96 60
Fax: 014/21 59 38
inspectie-antwerpen@bloso.be
www.bloso.be

Provincie Antwerpen
Provinciale Sportdienst
Boomgaardstraat 22 B1
2600 Antwerpen
Tel: 03/240 62 70
Fax: 03/240 62 99
info@sportdienst.provant.be
www.provant.be

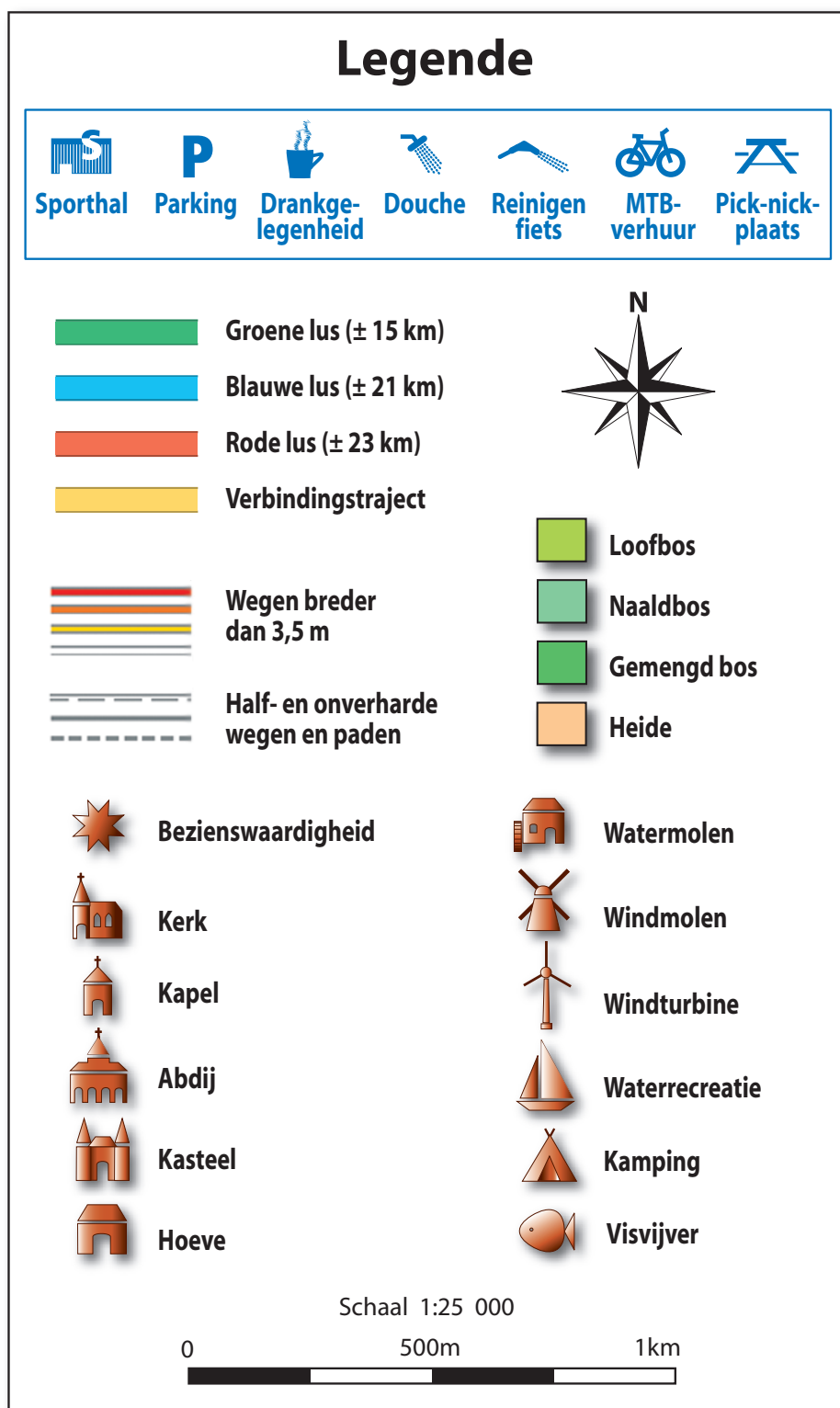

VI. Bijlagen

1. Plaatsing palen mountainbikeparcours

2. Legende stafkaart

3. Peter/meter permanente mountainbikeroutes

Wat verwachten we van de peter of meter :

- een maandelijkse controle van de mountainbikeroute
- een maandelijkse rapportering aan de gemeentelijke sportdienst of de contactpersoon op de gemeente.

In het rapport wordt vermeld of de route al dan niet in orde is.

Niet in orde kan betekenen :

ontbreken van wegwijzerplaatjes,
begroeiing die de signalisatie hindert,
beschadiging van de signalisatie,
nood aan betere bewegwijzering op bepaalde plaatsen,
versperring van de route, gevaarlijke punten,...

Alles wat de kwaliteit van de route kan verbeteren mag op dit formulier gemeld worden

Peters en meters zullen telkens op het jaareinde een waardering krijgen voor hun vrijwillige inzet onder de vorm van een passend geschenk.

Via de cel verzekeringen (Blosa) is een verzekering afgesloten voor de peters (analoog als de gangmakerspolis).

De rapportering van de peter/meter gebeurt rechtstreeks aan de gemeentelijke sportdiensten met een kopij aan de provinciale inspectiedienst.

Wat verwachten we van de sportdiensten :

Aan de sportdiensten wordt gevraagd om na elk rapport de route in orde te stellen.

Hiertoe krijgt elke gemeente een reserve van 10 groene, 10 blauwe en 10 rode bewegwijzeringsplaatjes en een reserve van stickers. De bewegwijzeringsplaatjes worden enkel vervangen indien de plaatjes zelf zijn beschadigd. Indien de pijlen op de plaatjes niet meer duidelijk zijn (vb. kleurvermindering door de zon,...), wordt er een sticker op gekleefd.

Aan de gemeente wordt ook gevraagd om aan de peter/meter een routebeschrijvingskaart te bezorgen waarop d.m.v. een nummer de bewegwijzeringsplaatjes op de omloop zijn aangeduid. Dit vergemakkelijkt de controle voor de peter/meter.

